

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՔԱՂԱՔԱՄԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍՈՒՆՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՄԱՆ

ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Եր. տ. 141)

Ոչ թէ այսօրուրն է, կըսէ, Պ. Բիւլիլիէ Ֆլէօրի՝ ի պատասխանի ժօն Լըմօէնի, աստեղծութեանը, որ մամլոյ ազատութիւնը իբրեւ իշխանութիւն կը համարուի Պետութեան մէջ։ Գարէ մ'ի վեր միշտ և անընդհատ փոփոխման, յարգարման և կանոնադրութեան ենթարկելով զանի, արդարեւ կարող եղան մեղմացնել սորա ընթացքն ու վարմանը, մեղմացնել ու հանգարեցնել իւր եռանդն ու աշխոյժը, սանձել ու զսպել իրեն բնական եղած խորխոր միճակը, բայց իրապէս ոչ իբրեւ ազդեցութիւն հարուածեցաւ և ոչ իբրեւ իշխանութիւն նուաղեցաւ։

Նա միշտ իբրեւ իշխանութիւն մը կը կենայ։

Մամլոյ ազատութիւնը հաստատելով էր միայն, իբրեւ հասարակաց իրաւունք, որ երկրին սահմանադրութիւնն ալ իրապէս և ճշմարտապէս հիմնած ու հաստատած եղաւ բոլոր ազատութիւններն, և ընկերականութիւնն տէր ըրաւ իրեն, Հիմայ ալ կարգը եկած է որ մամլոյ ազատութիւնն ևս ատենական ազատութիւնը հիմնէ ու հաստատէ, որն որ իրմէն տարբեր ոչ ուրիշ սկզբունք մ'ունի և ոչ ուրիշ երաշխաւորութիւն մը։

Այս կերպով հրատարակութիւնը կամ լրագրութիւնը կը հըսէ իշխանութեանց վրայ։ Կը լուտաւորէ գանոնը, կը ղեկուցանէ, կազարարէ, կը զսպէ և կընդգիծադրէ ի հարկին։ Եթէ իշխանութիւններն ազատեն զիրենք այս փրկարար սանձէն, թօթափեն ի ընկնցմէ այս փրկարար լուծը, այլ և ոչ չունին ուրիշ սանձ մ'իրենց համար, զբուած իրաւունքներն այնքան տկար և անզօր են որքան անհասկերն։ Աստի և ամենածըմարիմ է թէ մամլոյ ազատութիւնը

քաղաքական օրէնսդրութեան մը հանգամանքն ու ազդեցութիւնն ունի, և թէ այս օրէնսդրութիւնն է միայն որ կարող եղած է վերադարձնել ընկերութեան իւր իրաւունքները՝ իւր վրայ տիրող, իշխանութեանը դէմ, և թէ այն օրը որ մամլոյ ազատութիւնը կորսուի և ջնջուի, այն օրուրն է մեք ամենքնիս ալ նորէն գերութեան և ստրկութեան պիտի վերադառնանք։

Այսու հանգեւած տպագրական ազատութիւնն ալ զերծ չէ իւր գէշ կողմերն ունենալէ, և մատուցած բոլոր օգուտներուն հակառակ մեծ թերութիւն մ'ունի։ Այս մարդոց համար եղած է և ոչ թէ հրեշտակաց, ուստի և հարկաւ իւր պակասութիւնները պիտի ունենայ, զորս ամեն օր կը տեսնեմք։ Ինչ որ ալ լինի՝ մարդու ձեռք յառաջ եկած բան մըն է դարձեալ, մարդկային տկարութիւններն ու անկատարութիւններն ունենալով բնականաբար, Տպագրութիւնը, որ ընկերային մեծ պիտոյքն ու հարկէ մը ծնունդ առած է, և ոչ թէ նորեւեւ բան մը հանելու հաճոյքէն, միանգամայն և արուեստ մ'ալ է, որ իւր վաճառատունն ու խանութն ունի, ուր կը ծախէ իւր արտադրութիւնը, որմէ շատ անգամ մեծ նեղութիւն կը քաշէ՝ իւր ունեցած մեծութեան, օգտակարութեան և իւր զօրութեան գաղափարը յայտնելու և գուրս հանելու։ Սակայն և այնպէս համբերելու է։ Եւ զիտէ՞թէ ի՞նչ բան է զինքը իւր կեցութեանը վիճակին նիւթական թշուառութիւններէն բարձր բռնող ու վեր վերցնող բանը։ — Սա՛ է թէ մամլուն իրմէ բարձր բան մ'ունի, յորմէ կատարայ ինքն իւր զօրութիւնն ու արժանաւորութիւնը։ Ինչքան ալ խոնարհ ու գծուծ ըլլայ լրագրագետ մը, ինչքան ալ անծանօթ կեանք մը վարէ նա, որքան ալ դիմակաւորէ իւր երեսը, սակայն և այնպէս ինքը՝ կարծիքի մը ծառայութեանը մէջ է։

Լրագրագետ մը, ի բաց առ

նելով իւր տաղանդը, ինքը եթէ բարոյապէս արժանիք ու արժէք մ'ունի, այն ալ իւր ներկայացուցած կարծիքովն ու գաղափարովն ունեցած է, և ի՞նչ պարկեշտ մի՞նչ է Եւթեթ(*), Առանց այդ հասարակային կարծեացը՝ իւր ձայնը կերթայ կը կորսուի այնքան անթիւ ու անհամար պարապ խոկմանց և առանց արձագանգի մնացած խօսից անսահման ժխտին մէջ։ Աստի և կարծիքն է որ կը շինէ զմամլուն, կը հաստատէ զանի, կը ջատագովէ, կը պահպանէ, միանգամայն և ազնուացնելով լրագրագետական արուեստը։

Ինչ արժէք ունի կարծիք մը նոյնքան արժէք ունի նաեւ խմբագիրն ալ։ Այդ կարծիքը երբեմն իւր փայլն ու համբաւը՝ ամենէն խոնարհ և գծուծ թերթին կը վերջնծայէ, երբեմն ալ ինքն անկէ կառնու իւր փայլը, իւր ունեցած զօրութիւնը նմա, այսինքն նոյն իսկ խմբագիրն հաղորդելով։

Կը տեսնէք Լօնարայի սու փողոցին շէնքի մը բարձր մէկ աննըշան խցին մէջ փայլող լոյսը։ Հողանձանօթ մարդ մը նստած է(**) ձեռքը գրիչ մը բռնած։ Իւր գոյութիւնը, որ ասկէ հարկաւ տարի առաջ գաղանիք մ'էր, դարձեալ նոյնպէս է։ Սա օրուան իրողութեանցը և խնդիրներուն վրայ դրելով կըբացի, Հասարակաց խորհրդարանին ներկայացած օրինաց ծրագրի մը, և կամ գետալանադիտական գէպքի մը վրայ կը գրէ։ Այդ մարդը ըստ ինքեան բան մ'ալ չէ։ Բայց վաղը իւր այդ գրած թուղթը իւր գրասենեակէն՝ լրագրին տպարանը պիտի իջնէ, և առաւօտուն կանուխ հաղարարուի ան։

(*) Այս խօսքը կարծես գիտմամբ մեր ազգային լրագրագետներն տկարակալու համար բաժնէ գաղղիայի նշանաւոր և լմաստուն ճեմականը։

(**) Թայմըի խմբագիրը՝ Կակնարկէպոլ։

ձինք զայն գնելով պիտի կարգան : Աշխարհի մէջ պիտի չըջաբերի : Խորհրդարանաց մէջ տալաւորութիւնք յառաջ պիտի բերէ : . . . Ահա այս անստորագիրը և անանուն գրութիւնն անձանցիմ գործաւորը՝ արդի աշխարհին ամենամեծ զօրութեանը՝ այն է կարծեաց պետութեանը պաշտօնեայնէն մին է :

Լրագրատեան ի հարկէ ստիպեալ, վայրկեանածին և յանպարտաւորից գրելու պարտաւորուած է :

Յանպարտաւորից խօսքն ալ բընականաբար մտածմանց ձևին մէջ ուղղուած փափկութիւնը չը կրնար ունենալ : Նա աւելի իւր գրածին յառաջ բերելիք ազդեցութիւնը կը գիտէ , քան թէ նրբութիւնն ու ճարտարահիւսումը : Խմբագրի մը պէտք եղած բանը սա է թէ՛ իւր գրածը ուժով մը զարնէ իւր գիտած կէտին , եթէ չը կրնար ճշգրիտ շոշափել զայն : Նա գրելից շարունակ դատապարտուած է անգամ մ'ըսած խօսքը նորէն անգամ մ'ալ ըսելու : Կրկնութիւններ ընելու , պատրաստ և շինուած սովորական ձևով պարբերութիւններ և ստորին ու սովորական եղած փոխաբերական այլաբանութիւններ գործածելու : Սակայն նա ինքն է որ հնարեց այն Պէրսիուսը , որով կը նաւորդեմք այսքան ատենէ ի վեր : Արդ պէ՛տք է այժմ աժդոհիլ իւր ունենալն անհրաժեշտ եղած թերութիւններուն դէմ :

Նա ինչպէ՞ս կրնար ասկէ ուրիշ կերպով կարգուիլ և բաւական լինիլ մեծամեծ երկիրներու մէջ եղած հրատարակութեանց այսքան անհուն սոսաւմանցը հասնելու :

Նա պատրաստ է տալ շարունակ ամեն տեղերու լուրերը , խորհրդարանաց և իրենց գաղտնի կարծեցեալ մասնախումբերուն վերաբերեալ , քորտուղարաց և արքունեաց վերաբերեալ , փոքոցի և բարձր ահումբներու և սրահներու , դատարանի և եկեղեցւոյ , պօրայի և թաօրոնի վերաբերեալ լուրերն և ամենց մէջ տեղի ունեցած իրողութիւններն , առանց հաշուելու նրբանցքերն որք նոյնպէս ունին իրենց պատմագիրներն և առանց թուելու ընտանեկաններքին կեանքը , ուր լրագրատեան մը գրելը կը մօտէ շատ անգամ յանիրաւի և ոչ առանց գայթակղութեան :

Արդ այսքան խառնիճազան ժխորին մէջ ի՞նչ կըլլայ ոճը , և ո՞վ հոգ կը տանի առայդ . իմբադիրը . — բայց զայդ իրմէն պահանջող չը կայ : Ո՞վ կը փնտռէ ոճը , բնութեւցողը . — բայց նա աւելի անյոգ է կարգալու քոնթէ խոտապահանջ և աւելի անօթի ու ծարու է լուր մը դանելու , քան թէ ոճը նկատելու : Նա կուզէ որ իրեն պէտք եղած բանը անմիջապէս և ժամանակին ստանայ , հոգ չէ ինչ ձևով :

Եթէ իւր զրոյցիտական ճաշուկըն ու փափկութիւնը զոհացնել

ուղղը ընթերցող ալ կը դառնուի , ասոր համար ալ չեն պակսիր աղէկ գրքեր և աղէկ հանդէսներ , որք զինքը կրնան զոհացնել : Իսկ լրագրէն՝ իւր հանապազօրեայ հացը միայն կը խնդրէ ընթերցողը , զայդ իւր անպաղ հետաքրքրութեամբն արծարծած և վառած փռանը մէջ ետեւ գտնելն յուսալով , որոյ ձէն ինչ որ ալ լինի՝ կը յարմարի իւր ճաշակին :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

Բարիք 13 մարտ

Նորակազմ պաշտօնէութեան յայտարարութիւնը , որն որ կառավարութեան յայտագիրը կը ներկայացնէ Խորհրդարանաց , հանրապետական սահմանադրութիւնն օրինաւորապէս գործադրելու մասին կառավարութեան յօժարամտութիւնն և կամքը կը յայտնէ , որն որ խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մ'է Ներսիսի համար : Կրնէ թէ Գաղղիա պիտի վերականգնի բարեկարգութեամբ , ազատութեամբ և խաղաղութեամբ , և թէ Հանրապետութիւնը , ուրիշ տեսակ կառավարութեան մը աւելի պիտի պահպանէ օրէնքն , ընտանիք և սեպհականութիւն :

Պաշտօնէութիւնը կը ծանուցանէ միանգամայն թէ բնաւ միտք չունի դառնալու սուրբերը փոփոխութեան ենթարկելի : Այլ բոլոր ջանքն ի դործ պիտի դնէ հանրապետական օրէնքներն ամենայն ճշգրտութեամբ գործադրելու :

Պաշտօնէութեան յայտագիրը երկուց Խորհրդարանաց կողմանէ համակրական ընդունելութիւն մը գտնելէն ի դատ , երկրին մէջ ալ մեծ ու գերազանց տալաւորութիւն մը յառաջ բերաւ , մանաւանդ այն մասը՝ որն որ Արեւելքի մէջ խաղաղութեան մօտ ատենէն վերահասաւորուելուն յոյս կը յայտնէ :

Աթէնք 13 մարտ

Վկայից հարցաքննութեան միջոցին , Ս. վերքիօ վկայն կը խոստովանի թէ 10 հազար Ֆրանք տալ պէտք եղեր է Պ. Վալասթուլոյի : Փոփօթեցլա վկայն՝ դատարանին արդարութիւնը կը հայցէ , իսկ իրեն ուղղեալ հարցմանց մէկուն ալ պատասխան չը տար : Նախագահ Բէթթիլ կը վկայէ թէ ինքը տեսեր է որ Քոմբօթէքլա 23 հազար Ֆրանք համբեր է Վալասթուլոյի : Ս. յս վերջինը սոյն վկայութեանը վրայ բարկութեամբ ոտքի ելնելով կը յայտնէ թէ Նիքթօքուլօ դաւ մը նիւթած է իրեն դէմ վկայից հետ խօսք մէկ ընելով :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը կը գեկուցանէ Բ. Դըրան թէ , Հէրսէքի ապստամբութիւնը

թիւնը վերջնական կերպիւ խաղաղեցնելու նպատակաւ ձեռք առնը , ուստի այլ և ոչ մի ջանքերէն զատ , ապստամբաց խմբերուն մինչև ցարդ հրամանատարութիւն ընող շատ մը յեղափոխական գլխաւորներն ալ ձերբակալեր է , ինչպէս նաև Օրիորդ Մարքիւս անուն կինը , որ իրենց դրամական թէ նիւթական օգնութիւններ կ'ընձեռէր : Այս կինը երէնէն պիտի արտաքսուի , և միւս ապստամբապետներն ալ երկրին ներսերը տարուելով , խիստ հսկողութեան մը ներքեւ պիտի բանտարկուին :

Աւստրիոյ-Հունգարական կառավարութիւնը՝ ապստամբական շարժումը զսպելու մասին բացորոշ տպահովութիւններ ստացեր է Գալատաղի իշխանէն :

Բաց ասկից հրահանգ տրուեր է , որ որ հարկ է , որպէս զինահամադրուիլը զինուորական զօով մը գոցեն , կարելի եղածին չափ զսպելու համար ապստամբութիւնը , և հարկ եղած միջոցներն ձեռք առնուին Պօնապի և Հելսէքի ապստանեաց իրենց երկիրն վերադարձը դիւրացնելու համար :

Բակուղայի Օսմ. հիւպատոսին կողմանէ Հէրսէքի կուսակալ Ալի բաշայի ուղղեալ հեռագիր մը կը հաստատէ վերոյիշեալ ապստամբութեան գլխաւորաց ձերբակալուիլը :

— Վերոյիշեալ պաշտօնական տեղեկութեան ծանուցած իրողութիւններն մեք արդէն մեր նախորդ և առաջի աւուր թերթերէն մանրամասնաբար հրատարակած եմք :

— Ժուրնալ տիւ Սաթէն թերթը կըսէ թէ՛ այն օրերս քաղաքիւ բժիշկներէն մին դացեր Բերայի դատարանը ներկայացեր է , յայտնելու համար թէ ինքը կը յիշէ որ անցեալ տարուան օգոստոս ամսուն մէջ Հաճի Վասիլիի ալ ձեռքը նա յեւրեւ կանչուեր է , որոյ վրայ խած ուսածքի խոց մը կայ եղեր այն ատեն , և որոյ նշանը տակաւին կեանալու է , սոյն խոցին վրայ միջամատին ջիզն ընդարմացած մնալով :

Արդարեւ դատարանն ալ Հաճի Վասիլիի ալ ձեռքը քննել տալով , բժիշկին ծիշքը տածին պէս կը գրտնէ , որմէ կապացուցուի թէ Վասիլիկեան քոյրերէն մին սպաննը ուսած ատենը խածած ըլլայուէ իւր ձեռքը :

Հաճի Վասիլ բողոքելով ասոր դէմ , թէ պէտք կըսէ թէ ժամանակաւ խեղճ մ'նէ եղեր իւր այդ ձեռքը խածնողը , իսկ դատարանը կը շարունակէ իւր հարցաքննութիւնը :

— Բէշթայի Լոյս լրագիրը կըսէ թէ Սերվիոյ կառավարութիւնը Տաճկաստանէն զատ ուրիշ ուէ երկիր ցորեն փոխադրելուն դէմ արգելք չէ դրած :

— Կայսրորդի Նոսուֆ Իզէտտին էֆ. իշխանը անցեալ օր պատերազմական և ծովային զործոց պաշ-

տօնէիցը հետ Իսակիւտար Սէլիմիէի զօրանոցը դնաց, նոր հասնող զօրքերն աչքէ անցնելու:

—Երեկուան բռնակցումը Ձմիւռնիայէն հառած Բէֆօրի թէրթերէն հետեւալ երկու լուրերը կ'ըսուին:

Մօտ օրէն, կըսէ, քաղաքիս այլ և այլ հասարակութիւններն պիտի հրաւիրուին Թէմեքը Հուգուգ, Մեծիւք Թէմեքի և Կապուգ Մեծիւքի ըստած ժողովներուն մէջ նստելու յատկացեալ ժողովական անդամներն ընտրելու:

Այս օրերս երկիւղալի զրոյցներ տարածուիլ սկսած էին ընդ միւսնից մէջ, կ'ըսէ վերայիշեալ թերթը, որպէս թէ Աֆիօն Գարահիսարի և շրջակայից ամիրանի հունձքերն աւրուեր ու քնատուեր են: Ստիպոյն յիշեալ քաղաքէն առնուած վերջին հետազոտ մը կը ծանուցանէ թէ այդ զրոյցներն անհիմն ըլլալէն զատ, դարձան հունձքերն ալ խիստ յաջող կերպով սկսած են:

ՍԻՄՈՆՈՎԻԵԻ ԴԱՏԻՆ

ՎԵՐԱԿԱՅԻՆՈՒՄԸ

(Եր. Կէ. ԲԻ- 141)

Պունլարն խանէ վէ օտաւարընտա պաղը տէֆաթիւր վէ էվրաք վէ մէպլազը մէսրուքէտէն մէքթումմաթ զուհուր իթմէսի մէմուլ պուլունմուլ օլտուղնտան Մըկըրտի Սիմօնօվիզ վէ քարընտալը Սիմօն Սիմօնօվիզ վէ Փափաղեան Ստեփան վէ Երիքն Երիքնեան վէ Մկրտիչ Սիքսանեան իւէ արիկէրլէրի ուսուլի վէճհ իւէ դապրթէճէ թահարըր իթաթրիլաթաթ աքճէյէ տայիր պիր չէյ զուհուր իթմէյուպ, պուլունան էվրաք վէ տէֆաթիւր կէթիւրիլմիշ վէ պունլար իւէ Երիքնիւն էվթէլճէ վուգու պուլան թալէպ իւզէրիւն մէհքէմէյէ կէթիւրմիշ օլտուղը թիմուր Եօլու իմալաթը իշինէ տայիր օլան տէֆաթիւր վէ պու տէֆթէրլէրաթէն մուխրէճ օլտուղը պէյանը իւէ Երիքն թաւաթընտան մէհքէմէյէ կէթիւրիլմիշ մուլիլ պիլանչօ վէ պապը զապթիւտէն կէթիւրիլմիշ էվրաք վէ մէքեաթիպին քեաթիքէսի էքմէնի իւլ իպարէ օլտաք հէյէթը մէհքէմէյէ իշինաէ իսէ էքմէնիճէ օգուր եաղար վէ տէֆթէր ուսուլինի պիլիւր քիմիէ օլմաթընտան պու տէֆաթիւր վէ էվրաքըն վէ կէրէք Մըկըրտի Սիմօնօվիլին օտաւարընտա ֆօնտօ օյնայուլ զարար իթմիշ օլտուղը վալուլթաճըլարըն տէֆթէրլէրինին մուլայէնէսի իւէ թէաթիւր զըմնընտա պիր քոմէսիօն թէշքիլ լազը կէլմիշ օլմաթընտա մէպին պու միսիլու ֆօնտօ վէ թիմարէթ մուլմէլաթ վէ հիսապաթընտա վուլքուֆ վէ մալիւմաթը քեաթիլէսի պուլունանլարտան պօրսաճա զալէթ միւլթմէյին վէ միւլթմէյա (էմնիյէթիլ) վէ պիթարաթ իքի իւլ զա-

թըն ինթիլապ վէ իրալի հաքիւնտա Պօրսա միւլթիլթ պէհիլէսիւնէ վուլքու պուլան իշար իւզէրիւնէ Պօրսա քոմիթէսի ազաթընտան Մըվաճը օղլու Սարգիս վէ Հաճի Արթին Եէրպէթճեան ուղալար իւէ տէֆթէր ուսուլինէ մալիւմաթը թամմէսի օլան Հէքիմեան էֆէնտի ինթիլապ վէ իրալ զըլընմըլ,

Վէ պու մուլայէնէսի վէ թէաթիւր քիթաթտէ հաղըր պուլունմաք իւզէրէ մէհքէմէտէն վուլքու պուլան իշար իւզէրիւնէ պապը զապթիւր թահրէք քոմիսիօնը ազաթընտան Յօհաննէս էֆէնտի տալի թային օլաւմուլ օլտուլարը ճիհէթլէ մէհքէմէ թարաթընտան պիր զալթըն նապարէթի թահրընտա օլարաք պիր թարաթտան տալի տէֆաթիւր վէ էվրաք մէքընմէնին էվթաթը մուլմիլէյիւմ մարիթէթլէրի իւէ մուլայէնէ վէ թէաթիլինէ միւլալալէրէթ իթաթիլմիշ տիր:

Երաւաթիւ

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Բէթէրապուրկէն հետեւալ հետաքրքրական տեղեկութիւնը կը գըլնէ Վիէննայի թերթի մը:

Յայտ է թէ Գարատաղի բնակիչը Ռուսիոյ և Աւստրիոյ դիմած էին, իրենց երկիրն ապաստանող 60,000 հերսէքցիները խնամելու համար նպաստ և օգնութիւններ խնդրելով: Այս երկու կառավարութիւններն ալ փութացեր էին պատասխանելով այս կոչման, թէ գրամական և թէ նիւթական օգուտներով նպաստել Գարատաղի:

Ամիսներ այսպէս կանցնին և ամեն մարդ կը մեղքնար այդ խեղճ գարատաղիներն, այսքան երկարատեան 60,000 ապաստանեալ խնամելու պարտաւորուած ըլլանուն համար, որոց մէջ բնականաբար բազմաթիւ ալ հիւանդներ եղած ըլլալու էին:

Սակայն վերջին օրերս ժիւղը կընեն Վիէննայի և Բէթէրապուրկի մէջ, որ գործը քիչ մ'աւելի մօտէն դնեն, բայց ինչ տեսնեն, — կը նային որ Գարատաղի մէջ ապաստանող բոլոր հերսէքցոց թիւը հազիւ 6 հազարի կը հասնի, մէջերնին ընդ ամենը 200 հիւանդ և վիրաւորեալ դնուելով, Հետեաբար կիմացուի թէ այդ Գարատաղի ապաստանող բնակիչներն քանի ամիսներէ 'ի վեր, ապաստանեալի անուամբ, Ռուսիոյ և Աւստրիոյ ծախիւքը կապրին եղեր, այնպէս որ բնաւ Գարատաղի մը չը յիշեր, կըսեն, որ այս վերջին քանի մ'անգամ ամառանս մէջ եղածին չալ'անուշեղէն, թէյ և այլ ուտեստներ սպառած ըլլան երէք Սև Լեռան բնակիչը:

— Գաղղիոյ գնապան իւր տիկնոջ հետ ապիտան օրէն Բարիլ պիտի ուղևորի

քիչ մը ժամանակ հոն կենալու, իւր տըղայքը վարժարան դնելու համար:

— Էսէնի դործարանատէր Յ. Ղրիւր, ահազին մեծ ութեամբ թնդանօթ մը չի նետլ վէհ: Սուլթանին ընծայ ըրեր է, որն որ այսօր կամ վաղը յատուկ շոգենաւով մը հոս կը հասնի: Յիշեալ հսկայ թնդանօթը, որ 14 ըմաշափ տրամագիծ ունի և 500 քլո ծանրութիւն ունեցող ումը կ'արձակէ ամենամեծ հեռաւորութեամբ, 20 հազար ոսկոյ արժողութիւն ունի կրսնէ: Աս Պօլիս հասած առեւնը, վէհ. Սուլթանը տեսնելու համար նախ քանի մ'օր թօրհանէ դրուէն յետոյ, վերջէն Տարտանելի կամ վոսփորի նեղուցը պիտի զրկուի ամբողջ մը մէջ գրուելու համար:

— Զրանկրաց նոր խուճը մինչև ցարդ երեք ըրհալ ունեցած ըլլալով, ուրիշ 10 ըրհան ալ Պօլսոյ արուեստանոց վարժարանը պալարուեր է, որք լմնալով քանի մ'օրէն պիտի յանձնուին:

— Տաճիկ դիւերակսն պաշտօնակալ մը առջի երեկոյ ժամը 12ին միջոցները, Ղալաթիոյ վատահամբաւ փողոցներէն մէկուն մէջ հրէի մը հետ կռուի բռնուելով թուրը հանելուն պէս հրէին գլխուն կիլեցընէ, սակայն հարուածը խոտորակի երթալով, փոխանակ գանգը ճեղքելու, զըլլալուն միտն մէկ կտորը սկրդելով կը հանէ: Պաշտօնակալը բռնուելով խկոյն Վոյվօտայի պահականցը կը տարուի, ուրկէ փախչիլ փորձելով, արեւմտ թուրը ճեղքը բռնած կսկսի դէպ ի կամուրջը յառաջանալ վազելով, որոյ ետեւէն 10 զապթիւ և 100ի չափ ալ ժողովուրդ կը վազէին աղաղակ բառալով Գարաթէյի պահակախումբը այս ծայրը լսելով, տաճիկ պաշտօնակալին առաջը կը կտրէ և սուլիններին դէմ գնելով կը յաջողին նորէն ձերբակալել զինքը:

Պէլիքատ 16 մարտ

Պաշտօնէից կարեւոր ժողովք մ'եղաւ, որ մինչև առաւօտեան ժամը 5ը տևեց:

Պոքրէշ 16 մարտ

Մերակոյոր լուծուելուն վրայ, երես խորհրդարանն ալ դոցուեցաւ:

Հոսովմ 16 մարտ

Կառավարութիւնը Վատիկանի մէկ համալսարանը քոցից իրըն օրինոց հակառակ:

Լօնտրա 16 մարտ

Բէվալի նաւահանգիստն երէկուցնէ նաւարկութեան բացուեցաւ:

Բարիլ 16 մարտ

Սէն դեալին յորդումը կը շարունակէ: Մատանլութիւնը կ'աւելնան: Ալիւրը սուղցած է:

Մաք-Մահօն մարտիպետը ողողեցոց արցելութիւն տալով, նպատակը կըլլան: Ամենուրեք նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

Հակառակ ընդհանուր տիկնալութեան, երեկ առտուան համար եւրոպական գիներըն, եթէ ոչ նախորդ օրուցնէ զգալապէս բարձր, սակայն հաստատուն գին մը ծանուցանելուն վրայ, Պօրսան 19,11 րոյս ուելով, մէկ քանի փոքր երեւելներէն յետոյ մինչև 19,25 ի բարձրացաւ, սակայն կէս օրէն վերջը միւսաբանակ վաճառմանց վրայ մինչև 19,01 ի իջելով, եկու հետըզհետէ 19,18 ի դոցուելու, Պօրսային յետոյ մինչև 14 րոյի գործ ըլլալով: Բուճիլին, որն որ երեկ առաւօտուն 48,50 ի կը ձգէին, ցերեկին մինչև 49,50 ի փնտրուելէն յետոյ, երեկոյին հազիւ 48,75 ի առնող կը դառնուէր: Հէվալէսիդ 3-4 փրէ, յառաջիկայ լիքիտասիօնին համար ալ, որ այսօրուցնէ կսկսի, Բըրօրը 8-9 փրէ ըլլալ կը յուսացուի:

Ղալաթիա ՌԻՐ. 5 Մարտ.

Մարտ. 16 Լոնտրա 167

Բարիլ 17.05

Նախորդ երեկոյին դոցուած 19.18

Պօրսան այսօր րացուեցաւ 19.04

Մ Է Լ Ա Ն Օ Ժ Է Ն

Գ Ե Ղ Ա Ջ Ո Ւ Ր

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱՋԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

Այս դեղը, որ մէկ վայրկեանի մէջ և ամեն դոյնով ճերմակ մաշերն ու մօրուքներն, առանց վնասելու մորթին և առանց անախորժ ունէ հոտ մ'ունենալու, փորձուած յատկութիւն մ'ունենալով կը գտնուի Տէլլա Սուտայի, Չօպանեանի և Քիւլիւքեանի դեղաբանները:

Գ Ա Ղ Տ Ն Ի Ք Հ Ն Դ Վ Ս Տ Ս Ն Ի

Կ Ա Ս Մ

Մերժեալ սէրէն դոյացած չորս սոսկալի վրէժանդուութիւններ

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Հետաքրքրական թատերգութիւն 'ի հինգ արար, վեց պատկերս և 'ի մի վերջաբան:

Յ.Յ. ՊՅՅԱՃԵԱՆԻ

Սոյն ընտիր, հետաքրքրաշարժ և ընթերցման արժանի գիրքը Հընդկաստանի սոսկալի ընկերութեան ոճիւրները կը յայտնէ, ընկերութիւն մը՝ որուն զոհ եղան անթիւ Սնգղիացիներ:

Կը ծախուի բոլոր դրամառուաց քով, նաեւ Պահճէ դաբուսու ճի Պօղոս աղային խանութը և կամ մօրթի գլխու պարագան գին 7 ու կէս դր:

Մ Օ Ր Ի Ի

Ջ Կ Ա Ն Ի Ի Ղ

ԲԵԹԵՐ ՄԻԱԼԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱԳԵՏԻ

Մարտի առանց հոտի և անախորժ համու, և դիւրամարս եղած այս ամենալաւ տեսակէն եղած ձկան իւղը, որ մասնաւորապէս Լոնտրայի հիւժախտից մեծ Հիւանդանոցին մէջ կը գործածուի միայն, այժմ Պօլիս ալ կը գտնուի թէ՛ հօխայով և թէ՛ եռանկիւնի չիշերով:

Պօլիս Նէնի Ճամի Պ. Կոլմի Նաղարէթի:

Ղալաթիա Վէլիլի և Ընկ:

Բերայ՝ Քանժուք Ֆրէրի դեղաբանները:

Հօխայով կը ծախուի մինակ Պօլիս Կամրջին դէմը Պ. Վէնսան Փաննի, և Նէնիդաբու Պ. Թէո. Թորիսի դեղաբաններն:

Մինակ չիշով կը ծախուի Պօլիս Նէնի Ճամի Քիւլիւքեան եղբարց դեղաբանը:

Շիշերն դործարանապետին ըստորադրութիւնը կը կրեն վրանին: մայիս 15

Ա Ջ Դ

Հետեւեալ գիրքերը աժան գիներով ծախու արուած են Պահճէ-Գաբուն լրագրավաճառ և ջրավաճառ Պօղոս աղային խանութը: Ընթերցասէրները կը հրաւիրեմք օգուտ քաղել այս առիթէն:

Մին Սւարայրի 1 1/2 տարուան

45 դր:

Քրիստոնէական Շանչեանց 5 "

Գարեգին ողբերգ 3 "

Գարապաղցոց անէճքութեան զի 1

Ռուսաստանի համբաւաւոր Գրադէտներէն Մսերեանց Մսեր Մագիտրոսի դրած «Պատմութիւն Կաթիլիկոսաց Եջմիածնի» անուն հետաքրքրական գիրքն որ նորագործ պագրուած է 'ի Մոսկուա, Պօլիս ալ զրկուած լինելով կը ծախուի վերոյիշեալ տեղը:

Գ Ա Ս Ա Գ Ի Ր Ք

ԱՋԳԱՅԻՆ ՊԵՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Աշխատասիրեաց

Մկրտիչ Յ. Չօլաքեան

'ի Գործարարի Զարբերակ

Սոյն ընտիր դասագիրքը, որն որ Հայկէն սկսեալ մինչև մեր ժամանակներն 1870 թուականը՝ աղային պատմութեան կարևոր և դիտարկու արժանի գեղեցիկ պարունակող աշխատութիւն մ'է, բաղկանալով 200 երեսէ, Բ. Տաղաբուրմեանի 'ի լոյս ընծայեալ, մեր վարժարանացը մէջ աղային պատմութեան իւր դասագիրքը ընդունուելու արժանի գործ մըն է:

Կեդրոնաանդին է Զարդարեան դործարան Սուլթան Համամթիւ 14 Կը գտնուի նաեւ Չօլաք հայ դրամավաճառաց քով գին 5 դր:

Գարացաց համար բուն գինէն աւելի շեղ կըլայ:

Ի Ի Թ Ա Ր

Ղալաթատմ Եիւքէք Գալաբըմտա 64 նոմէրօյու թերթի էմնաֆը թիւճճարը միւթեպէրանընտան Պէրնարտ Մարթոնուն տալքանընտա հէր նէվի Փրանարդ վէ ինկիլիզ Փապրիքալարընտան էն ալեա դու մաշարը պուլունուր, կէրէք ալաթուրքա վէ կէրէք ալաթրանկա վէ րէսմի էլպիսէէր տալի զայթի հիւնէրլի եաբըմաքտա օլտուզի վէ թէքմիլ արապաճը էլպիսէէրի տալի էհվէն Ֆիյաթլէ Ֆիբուրթ օլունմաքտա օլտուզի վէ եաղմուրուք իչին էն ալեա-Եֆէրէպը դու մաշ տալի պուլունուրլի իլան օլունուր: մարտ 25

Վ Ա Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ս Ց

Որն որ հարստանանական կանոններով շինուած՝ կանոններուն անունները ամեն յօդուածին վերնադիր ունենալով 120 յօդուածով և վկայութիւններով ճառօրէն հաստատուած ընդունելի պերճ նամա:

կանի մը մանաւանդ աշխիւնութեւն և ընտիր ածականներուն կողմանէ մեծ դիւրութիւն մը կուտայ շարադրութեան քերականութիւն ուսանողաց:

Մերճանը Պ. Պաղտասար և Պ. Յարութիւն Մարդարեան դրավաճառներուն քով կը ծախուի 12 դահեկան:

Ա Ջ Դ

Պալատու Խոր. Երկսեռ վարժարանին համար վարժուհի մը կը փնտռուի, որ ձեռարուեստի բաւական տեղեակ ըլլալէն վատ, պէտք է քիչ շատ ալ Հայերէն լեզուի հմտութիւն ունենայ: Ռազմը պէտք է գիմէ կիւրակէ և լուր օրերը առ Հոգաբարձութիւն յիշեալ վարժարանին՝ մինչ ժամ 5:

Ե Ղ Բ Ա Յ Ի Յ Ա Կ Ո Ր Ո Ս

Հեղինակ

ԲՈՒ ՏՐ ԳՕՔ

Հրատարակիչ

Մ. Խ. ՆԵՄԵՆԻՃԵԱՆ

ՏԵՏՐ 32

Սոյն հետաքրքրական և բարոյալից ընտիր վիպասանութիւնը, որ հեղինակին դործերուն առաջինը կը համարուի, հայերէն թարգմանութեամբ տեսար առ տեսար հրատարակութիւնը վերստին շարունակուելու սկսած է, որոյ ամբողջ դործը 35 տետրէ պիտի շարունակուի:

Կը գտնուի լրագրավաճառաց և դրամախներու քով, իւրաքանչիւր տետրին գինը 1 դր:

Տ Օ Ր Թ Լ Օ Ր Փ Ս Փ Ա Ջ Ն Ա Ն

Իր բնակութիւնը հաստատած է Ղալաթիա Հայոց Եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամեն օր մինչև կէս օր հիւանդ ընդունիլ, և երեքշաբթի օրերն ձրի դարմանել:

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք Լ Ր Ա Գ Ր Ո Ց

Լ Ր Ա Գ Ր Ո Ց ամեն օր կը հրատարակուի, բայց 'ի Կիրակի և Տօն օրերէ:

Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 200 դրուշ առանց փոխյի ծախուց:

Բաժանորդագրութիւնը ամսադիւն սկսեալ կը նկատուին:

Խմբագրութեան ուղղեալ ունէ գրութիւն՝ հեղինակին բուն ըստօրագրութիւնը կրեալ է, ոչ թէ հրատարակելու համար, այլ յերաշխաւորութիւն փտահութեան:

Չը հրատարակուած դրութիւնը ետ չը արուիր:

Տ Ն Օ Ր Լ Ե Ն Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ո Ց

ՆԻՎ. Մ. ԹԻՎԱԼԵՏՃԵԱՆ

Տպագրութիւն Ղալաթիա Բերչեմպէ բազար Խաի խանի դիմաց Յամուռ փողոց թիւ 8